

Leerplan

OPLEIDING

Vakman houtsnijwerk

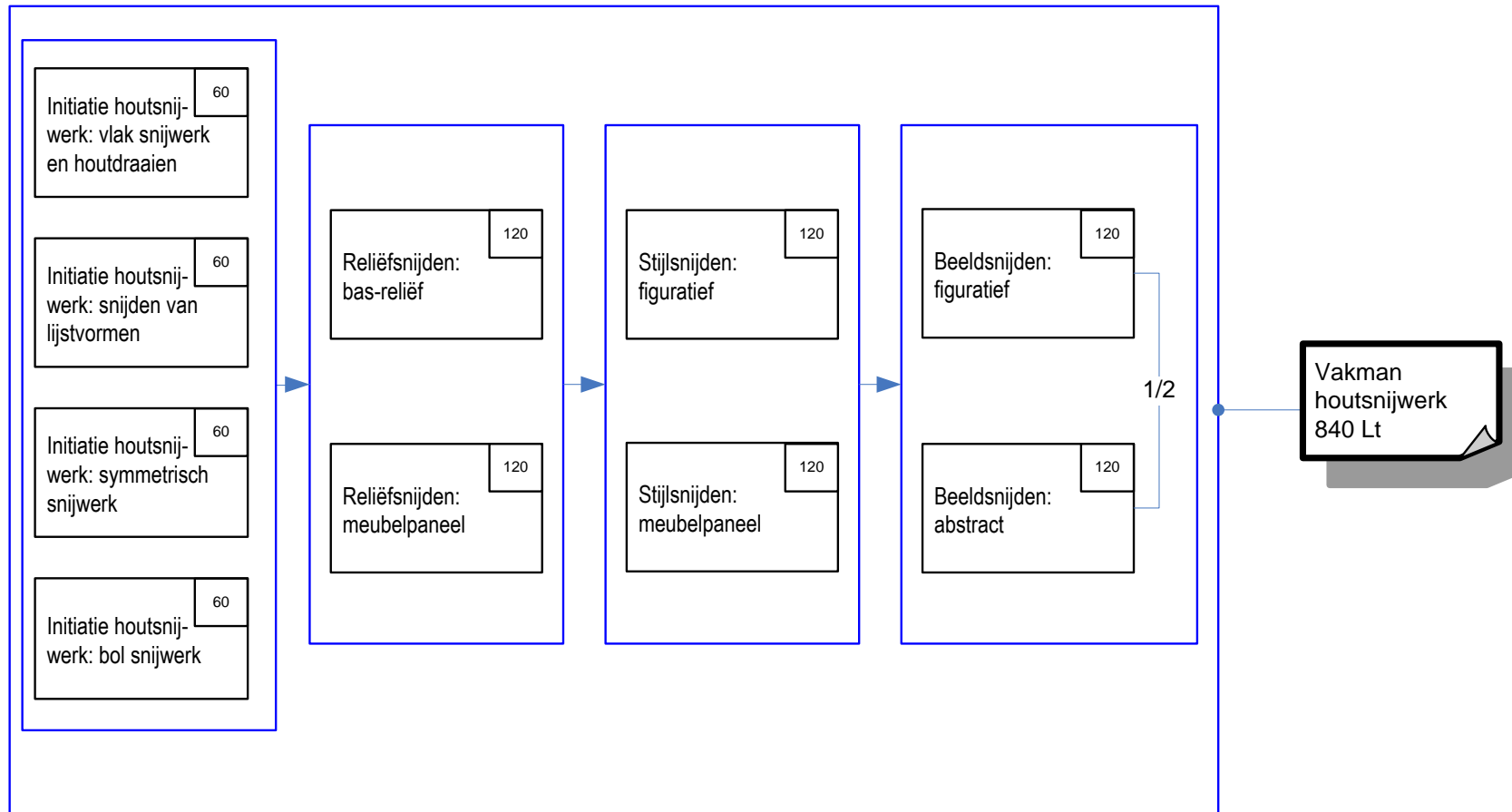
Modulair

Studiegebied
Hout

Goedkeuringscode: 2013/807/6/D

31 januari 2013

STRUCTUURSCHEMA

MODULES

Naam	Code	Lestijden
Initiatie houtsnijwerk: vlak snijwerk en houtdraaien	M HO 040	60 Lt
Initiatie houtsnijwerk: snijden van lijstvormen	M HO 041	60 Lt
Initiatie houtsnijwerk: symmetrisch snijwerk	M HO 042	60 Lt
Initiatie houtsnijwerk: bol snijwerk	M HO 043	60 Lt
Reliëfsnijden: bas-reliëf	M HO 044	120 Lt
Reliëfsnijden: meubelpaneel	M HO 045	120 Lt
Stijlsnijden: figuratief	M HO 046	120 Lt
Stijlsnijden: meubelpaneel	M HO 047	120 Lt
Beeldsnijden: figuratief	M HO 048	120 Lt
Beeldsnijden: abstract	M HO 049	120 Lt

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding.....	4
2	Beginsituatie	5
3	Algemene doelstellingen van de opleiding.....	6
4	Minimale materiële vereisten	7
5	Algemene pedagogisch-didactische wenken	8
6	Evaluatie van de cursisten.....	9
7	Module Initiatie houtsnijwerk: vlak snijwerk en houtdraaien (M HO 040– 60 lestijden).....	10
8	Module: Initiatie houtsnijwerk: snijden van lijstvormen (M HO 041– 60 lestijden).....	14
9	Module: Initiatie houtsnijwerk symmetrisch snijwerk (M HO 042– 60 lestijden)	18
10	Module: Initiatie houtsnijwerk: bol snijwerk (M HO 043– 60 lestijden)	22
11	Module: Reliëfsnijden: bas-reliëf (M HO 044– 120 lestijden)	26
12	Module: Reliëfsnijden: meubelpaneel (M HO 045– 120 lestijden).....	31
13	Module: Stijlsnijden: figuratief (M HO 046– 120 lestijden).....	37
14	Module: Stijlsnijden: meubelpaneel (M HO 047– 120 lestijden).....	42
15	Module: Beeldsnijden: figuratief (M HO 048 – 120 lestijden).....	47
16	Module: Beeldsnijden: abstract (M HO 049– 120 lestijden)	52
17	Bibliografie.....	59

1 INLEIDING

De vakman houtsnijwerk voorziet houten meubels en decoratieve elementen van houtsnijwerk. Houtsnijwerk is het resultaat van 'houtsnijden'. Houtsnijden is gestructureerd wegnemen van hout met snijdend gereedschap met het doel een gedefinieerd reliëf of vorm te creëren in het hout(-oppervlak).

Hij vervaardigt ook houten beelden, figuren en monumenten. Na het afronden van de opleiding kunnen afgestudeerden zowel terecht in de meubelmakerij, als in de decoratie- en restauratiesector.

De Vakman houtsnijwerk van de 21e eeuw heeft een ander profiel dan zijn voorgangers. De razendsnelle evolutie van de economie en de technologie, veranderende smaken van cliënteel en opdrachtgevers maken dat deze vakman/vrouw meer dan ooit universeel inzetbaar dient te zijn. De Vakman is niet langer alleen vakbekwaam, efficiënt en flexibel, maar ook communicatief vaardig, leergierig en open, durft uitdagingen aan, heeft inzicht in het opzetten en succesvol afronden van een project. Hij is iemand zijn die zijn vak passioneel beoefent en bereid is zich constant bij te scholen.

De Vakman houtsnijwerk kan aan de slag op de volgende werkterreinen en toepassingsgebieden:

- restauratie, conservatie of reconstructie van houten objecten en meubels in opdracht van musea, kunst –, antiekhandel en scheepsbouw;
- ornamentsnijwerk voor bouwrestauraties en de meubelmakerij;
- snijwerk voor trappenmakerij en binnenschrijnwerk;
- modellenmakerij;
- lettersnijwerk, beeldsnijwerk en animalierwerk
- ...

In Vlaanderen bestaat voor deze opleiding geen specifieke beroepssector en geen goedgekeurd beroepscompetentieprofiel. Bij het ontwikkelen van dit opleidingsprofiel werden volgende instanties geraadpleegd:

- Fedustria, de Belgische federatie van de textiel-, hout- en meubelindustrie (www.fedustria.be)
- C/R Forum, de Vlaamse beroepsvereniging van conservators-restaurators (www.crforum.be)
- Het opleidingscentrum Hout (www.och-cfb.be). Het opleidingscentrum Hout heeft in samenwerking met diverse opleidingsverstrekkers opleidingsplannen voor een aantal beroepen in de houtsector ontwikkeld. Het beroep vakman houtsnijwerk is daarin niet opgenomen.

Bij de ontwikkeling van het opleidingsprofiel werden volgende referentiekaders gehanteerd:

- “Agence Nationale pour l’Emploi” (ANPE – <http://www.anpe.fr>) het “Répertoire Opérationnelle des Métiers et des Emplois” (ROME). Voor de opleiding vakman houtsnijwerk is volgende fiche relevant:
 - ROME H2208 - Réalisation d’ouvrage décoratifs en bois
- “l’Institut National des Métiers d’Art” (<http://www.metiersdart-artisanat.com>) heeft aanverwante opleidingen gebundeld in infoches. Voor de opleiding vakman houtsnijwerk zijn volgende fiches interessant:
 - Sculpteur sur bois
 - Tourneur sur bois

Het opleidingsprofiel Vakman houtsnijwerk werd gevalideerd door C/R Forum, de Vlaamse beroepsvereniging van conservators-restaurators.

2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE OPLEIDING

3.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

In deze opleiding komen de volgende aspecten aan bod:

- hout en houtkennis;
- gereedschappen hanteren;
- stijlen herkennen;
- werkstukken manipuleren gebruikmakend van specifieke technieken.

3.2 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen in de verschillende modules aan bod.

Code	Sleutelvaardigheid	Verklaring
SV02	ACCURATESSE	Erop gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.
SV04	BESLISSINGSVERMOGEN	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.
SV06	CONTACTVAARDIGHEID	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).
SV07	CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.
SV10	EEN WERKPLAN KUNNEN MAKEN	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.
SV17	KWALITEITSBEWUSTZIJN	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen.
SV19	LEERGIERIGHEID	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.
SV22	PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.
SV30	VEILIGHEIDS- EN MILIEUBEWUSTZIJN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.
SV31	VERANTWOORDELIJKHEIDSZIN	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.
SV32	ZELFSTANDIGHEID	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.
SV35	ZIN VOOR SAMENWERKING	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.
SV36	ZIN VOOR ESTHETIEK	Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.

4 MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

Voor de opleiding vakman houtsnijwerk dient men te beschikken over een ruime werkplaats, die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Ook moet er voldoende ruimte worden voorzien voor het stapelen van materialen, het bergen van machines en het opbergen van onderhoudsmateriaal.

4.1 ALGEMEEN

- PC met internetverbinding
- Houtvademecum
- Voorbeelden ornament basis oefeningen
- Aangepaste verlichting

4.2 GEREEDSCHAPPEN EN HULPMIDDELEN

- Lintzaagmachine
- Vlakbank
- Vandiktebank
- Handbovenfrees
- Schuurmachines
- Slijpmolen
- Werkbanken
- Beitel
- Spangerei
- Lijm
- Boormachine
- Schroefmachine
- Wetgereedschappen
- Verlengsnoer
- Diverse hamers
- Schroevendraaier
- Aftekengereedschap
- Handzaag
- Handschaaf

5 ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Het leertraject dat naar het eindcertificaat leidt geeft de cursist de kans om zich volgens eigen voorkeur en interesse te bekwamen in het maken van houtsnijwerken, zowel decoratieve als figuratieve werken.

De opleiding kan op projectmatige wijze georganiseerd worden: per module wordt het uitwerken van een type houtsnijwerk begeleid: van houtkeuze over uitkiezen en onderhouden van de beitels tot de afwerking. De cursist zal bijgevolg zijn ervaringen tijdens het snijden kunnen evalueren middels het afgewerkte werkstuk.

Tijdens elk project worden kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd aangebracht en op concrete werksituaties toegepast. Bij de keuze en de uitwerking van een project wordt aan de cursist ruimte gelaten voor eigen voorkeuren en ideeën. Dit is naast een motiverende factor ook een geschikte aanzet naar creatief vakmanschap. De begeleiding gebeurt bijgevolg hoofdzakelijk individueel.

Theorie en praktijk worden bijgevolg geïntegreerd aangeboden.

Daarbij moet voldoende aandacht gaan naar het bespreken en aanleren van methoden, hanteren van gereedschappen, en het streven naar kwaliteit.

Ook het aspect veiligheid en milieubewustzijn dient een constant aandachtspunt te zijn in de lessen.

Van de cursisten wordt verwacht dat zij een logboek bijhouden met aangeleerde technieken, werkvolgorden, eigen ervaringen tijdens het uitwerken van een houtsnijwerk, illustraties, documentatie, literatuur ... Dit logboek moet hen in staat stellen om zelfstandig te leren werken.

Leeswijzer bij de leerplandoelstellingen, leerinhouden, specifieke pedagogisch-didactische wenken en sleutelvaardigheden

Het leerplan bestaat uit 3 kolommen die als volgt moet gepercipieerd worden:

- In de linkerkolom staan de leerplandoelstellingen gebaseerd op de **basiscompetenties** zoals die voorgeschreven werden in het opleidingsprofiel. Die leerplandoelstellingen bepalen derhalve de kennis, vaardigheden en attitudes die door de cursisten moeten worden bereikt .
- In de middenkolom staan de **leerinhouden**, die aanduiden op welke wijze de leerplandoelstellingen moeten bereikt worden: wat moet er gekend zijn? Wat hier voorgeschreven wordt moet dan ook behandeld en geëvalueerd worden.
- De rechterkolom geeft een aantal specifieke **pedagogisch-didactische wenken** mee die inspirerend kunnen zijn bij het leerproces. Ze zijn echter vrijblijvend: uiteindelijk beslist de leraar eigenhandig over het didactisch proces.

De **sleutelvaardigheden** die bij elk leerplan toegevoegd worden zijn attitudes die bij de cursist moeten nagestreefd worden tijdens het leerproces. Er moet daarbij niet bewezen worden dat deze sleutelvaardigheden effectief werden verworven, maar wel dat er inspanningen werden geleverd om ze te verwerven. De sleutelvaardigheden werden in de leerplannen verkaveld over de verschillende modules. Bij elke module wordt aangegeven welke sleutelvaardigheden er minimum in de module moeten nagestreefd worden.

6 EVALUATIE VAN DE CURSISTEN

Het leerplan voorziet niet in concrete opdrachten. Opgaven moeten opgesteld worden in functie van de te bereiken doelstellingen, de beschikbare tijd, de bekwaamheden en voorkeuren van de cursist.

Elke doelstelling van het leerplan moet ten minste één keer geëvalueerd worden. Als alle cursisten hun opgaven uitgevoerd hebben en alle criteria geëvalueerd werden, is het duidelijk of de doelstellingen bereikt werden.

Wanneer de cursisten een werkstuk vervaardigen of een opdracht uitvoeren, krijgt elk aspect hiervan de aandacht.

Binnen de doe-activiteiten zijn een aantal factoren te onderscheiden:

- cognitieve factoren: bijv. inzicht, argumentatie, ideeën, technische kennis;
- psycho-motorische vaardigheden: bijv. juiste weergave van verhoudingen, gebruik van materialen, oog-handcoördinatie, evenwicht;
- werkmethode en attitudes: bijv. werken binnen vooropgestelde limieten, thema's, tijd, aantallen en formaten; orde en netheid, afwerking, presentatie, inzet, organisatie, sociale omgang, veiligheidsbewustzijn, verantwoordelijkheidsgevoel, nauwkeurigheid, zelfstandigheid;
- beoordelingsvermogen.

Er kan ook op verschillende momenten worden geëvalueerd: tijdens het opstellen van een bewerkingsvolgorde, tijdens of na een bewerking of na een afwerking. Duidelijke afspraken met de cursisten zijn hierbij noodzakelijk. Indien deze openheid er niet is, ontstaan betwistingen en blijft zelfevaluatie uit.

Evaluatie van de praktijkcomponent is een oordeel over:

- een proces: evaluatie van de vorderingen en attitudes op geregelde tijdstippen en bij momentopnames tijdens de realisatie;
- een product: evaluatie van het werkstuk.

Een zinvolle opdracht werkt een zinvolle evaluatie in de hand. Stimuleer de cursisten door positieve appreciatie, maar wijs op fouten en tekortkomingen. Tussentijdse evaluaties en de evolutie van de cursist zijn van groot belang voor de eindevaluatie.

Maak duidelijke afspraken met de cursist, zo wordt het werk voor iedereen eenvoudiger. Leg bij elke opdracht uit op welke aspecten de nadruk ligt. De cursist ontwikkelt zo het vermogen om het eigen werk te evalueren. Een vereiste eigenschap van elke volwassene in zijn arbeid is immers zelfevaluatie.

7 MODULE INITIATIE HOUTSNIJWERK: VLAK SNIJWERK EN HOUTDRAAIEN (M HO 040– 60 LESTIJDEN)

7.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module worden eenvoudige houtsnij oefeningen aangeleerd met vlakke en platte beitels.

Veel aandacht wordt besteed aan de werkmethode. De cursisten maken ook kennis met eenvoudig draaiwerk. Het draaien van een sculpteerhamer is daar een typisch voorbeeld van.

7.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

7.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none">• Met draad• Tegen draad	Bijv. 'diamanten' snijden, fries snijden, eenvoudig geometrisch ornament

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Dwars over de draad 	
werkstukken op een correcte manier klemmen.	HO 009 BC 14	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Bankschroef • Lijmknecht • Klemblokjes • ... 	
de verschillende beitelvormen herkennen.	HO 009 BC 07	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Platte Houtdraaibeitels	Demonstratie van het gebruik en de toepassing van de verschillende soorten beitels.
beitels slijpen.	HO 009 BC 10	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Platte 	Cursisten wijzen op het belang van de scherppte van beitels i.f.v. veiligheid en efficiëntie. Scherppte van beitels demonstreren
beitels wetten.	HO 009 BC 11	Slijpmethodes	
beitels aanzetten.	HO 009 BC 12		
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Handzaag • Spanklem • Hamer • Beitels • Aftekengereedschap 	Aandacht voor gebruik en opbergen van het gereedschap.
een werktekening aanbrenen.	HO 009 BC 22	Werktekening <ul style="list-style-type: none"> • Carbon doorslagpapier 	Voorbeelden van hulpmiddelen: tape, duimspijkers, lijm ...

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Kalk • Potloden Hulpmiddelen	
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen stappenplan 	
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Vouw boven – vouw onder • Vlak steken • Beitelcontrole en -stabiliteit 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding.
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Draaiwerk tussen twee centerpunten <ul style="list-style-type: none"> • Opruwen (rond maken) • Eenvoudige vormen: hol, bol, conisch 	Bij het draaien aandacht voor de draadrichting. Speciaal aandacht vestigen op persoonlijke beschermingsmiddelen bij machinewerk.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Zuiver steken/snijden 	Belang van scherp snijgereedschap, snijpositie en snijrichting.
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele controle • Relatie eindproduct-opdracht 	Eventueel klassikaal bespreken van het resultaat.
juiste terminologie gebruiken.	HO 009 BC 42	Benaming bij vlak snijwerk en houtdraaien	Situëren in de kunstgeschiedenis

7.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
KWALITEITSBEWUSTZIJN	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen.	SV17
LEERGIERIGHEID	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
VEILIGHEIDS- EN MILIEUBEWUSTZIJN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	SV30

8 MODULE: INITIATIE HOUTSNIJWERK: SNIJDEN VAN LIJSTVORMEN (M HO 041– 60 LESTIJDEN)

8.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Naast het vakkundig onderhouden en hanteren van het snijgereedschap wordt in deze module ook dieper ingegaan op de eigenschappen van verschillende houtsoorten in functie van de te snijden lijsten.

8.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

8.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken	HO 009 BC 44		
houtsoorten herkennen	HO 009 BC 01	Basishoutsoorten	Bijv. eik, beuk, olm, kers, noot, es, esdoorn, Fineer of stukje massief als voorbeeld gebruiken.
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetisch aspect	Visuele voorbeelden van houtsoorten en zaagwijzen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Technisch aspect Zaagwijze <ul style="list-style-type: none"> • Dosse • Kwartier • Half kwartier 	
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met draad • Tegen draad • Dwars over de draad 	Besteed aandacht aan het kiezen van de juiste nerfrichting kiezen in functie van de bestemming en het eindresultaat.
de verschillende beitelvormen herkennen	HO 009 BC 07	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Gutsen • Uitsteekbeitel (skew) • Buriijn (V-beitel) 	Verduidelijk a.d.h.v. voorbeelden het verschil tussen rechte guts, lepelbeitel en gekropte beitel.
beitels slijpen	HO 009 BC 10	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Gutsen Profiel wetstenen	Cursisten wijzen op het belang van de scherppte van beitels i.f.v. veiligheid en efficiëntie. Scherppte van beitels demonstreren.
beitels wetten	HO 009 BC 11		
beitels aanzetten	HO 009 BC 12		
werkstukken op een correcte manier klemmen	HO 009 BC 14	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Bankschroef • Lijmknecht • Klemblokjes 	Eventueel hulpstuk vervaardigen om maximale stabiliteit te verkrijgen.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
handgereedschappen gebruiken	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Handzaag • Spanklem • Hamer • Beitel • Aftekengereedschap • Schroevendraaier • Handschaaf 	Aandacht voor gebruik en opbergen van het gereedschap. Gebruik van profiel- en blokschaaf aanbrengen.
een werktekening aanbrengen	HO 009 BC 22	Werktekening <ul style="list-style-type: none"> • Carbon doorslagpapier • Kalk • Potloden Hulpmiddelen	Voorbeelden van hulpmiddelen: tape, duimspijkers, lijm ... Bij lijstvormen de lengte aanpassen met van kalk.
een mal optekenen	HO 009 BC 27	Mallen <ul style="list-style-type: none"> • Uitsnijden van sjabloon • Traceren van sjabloon 	Gebruik van karton, triplex, micca, lood ...
de juiste werkvolgorde toepassen	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen stappenplan • Opvolgen stappenplan 	In groep opstellen van stappenplan. Naar gelang de vorderingen van de cursist kan er meer of minder begeleiding geboden worden bij de opmaak van een stappenplan.
snijtechnieken uitvoeren	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inkappen • Tegensteken 	Bijv. tafelbladlijst

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> Links- en rechtshandig snijden 	
eenvoudige lijsten snijden	HO 009 BC 38	Repetitief snijwerk Beitel-wissel beperking	Bijv. van te snijden lijstvormen: Parellijst, eierlijst, meanderlijst ... Spiegellijst met diverse ornamenten.
eenvoudige lijsten afwerken	HO 009 BC 39	Afwerking Zuiver steken/snijden	Belang van scherp snijgereedschap, snijpositie en snijrichting.
een werkstuk zuiver afwerken	HO 009 BC 40	Opzuivering valse kap	
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> Visuele controle Relatie eindproduct-opdracht 	Eventueel klassikaal bespreken van het resultaat.
juiste terminologie gebruiken	HO 009 BC 42	Benaming van de lijstvormen	Situeren in de kunstgeschiedenis

8.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
VEILIGHEIDS- EN MILIEUBEWUSTZIJN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	SV30
KWALITEITSBEWUSTZIJN	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen.	SV17
ZIN VOOR ESTHETIEK	Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.	SV36

9 MODULE: INITIATIE HOUTSNIJWERK SYMMETRISCH SNIJWERK (M HO 042– 60 LESTIJDEN)

9.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module wordt de werkmethode vanaf het uitsmetten en het voorbereiden tot en met op een correcte manier uitgronden toegepast. Bijzondere aandacht in deze module gaat naar de realisatie van correcte symmetriekenmerken van het werkstuk. Een bloemornament kan gesneden worden.

9.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

9.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44	Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	
houtsoorten herkennen.	HO 009 BC 01	Eigenschappen: <ul style="list-style-type: none">• Ringporig• Verspreidporig• Duurzaamheid• Mechanische eigenschappen	Gebruik het houtvademecum Spoor aan om verschillende houtsoorten uit te proberen. Het belang van het FSC-label aanbrengen bij de cursisten.
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische werken
			Bespreek de aanleg van eigen houtvoorraad in functie geplande werken.
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting: <ul style="list-style-type: none"> • Lengte richting houtdraad • Korte draad • Kruisdraad 	Het plaatsen van de tekening bepaald of je met of dwars over de vezels zal snijden.
de verschillende beitelvormen herkennen.	HO 009 BC 07	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Rechte gutsen 	Demonstratie van het gebruik en de toepassing van de verschillende soorten beitels.
de juiste beitel kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08		
beitels slijpen.	HO 009 BC 10	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Gutsen Profiel wetstenen Slijp- en wetmethodes	Cursisten wijzen op het belang van de scherppte van beitels i.f.v. veiligheid en efficiëntie. Scherppte van beitels demonstreren.
beitels wetten.	HO 009 BC 11		
beitels aanzetten.	HO 009 BC 12		
werkstukken op een correcte manier klemmen.	HO 009 BC 14	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Lijmknecht • Klemblokjes • Figuurschroef • Papierverlijming 	Wijzen op het belang van het aanpassen van de klemwijze naar werksituatie: Vlak werk, 3D werk (vb. kapiteel met acanthusblad) Gebruik eventueel anti-slipmatjes bij panelen. Warmelijmpistool kan hierbij eveneens gebruikt worden.
een werktekening aanbrengen.	HO 009	Werktekening	Kalkpapier is ideaal om de

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	BC 22	<ul style="list-style-type: none"> • Kalkpapier • Carbonpapier Schaduw aanbrengen Diepte arceren (uitgronden)	symmetrie te bekomen in combinatie met het carbonpapier Gebruik verschillende kleuren bij verschillende dieptes.
een aftekenmal maken.	HO 009 BC 26	Mallen <ul style="list-style-type: none"> • Uit vast materiaal 	Triplex, karton Lood, pvc
een mal optekenen.	HO 009 BC 27	<ul style="list-style-type: none"> • Uit soepel materiaal 	Mica op glasplaat boven origineel werkstuk om over figuur te tekenen
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen stappenplan • Opvolgen stappenplan 	In groep opstellen van stappenplan. Naar gelang de vorderingen van de cursist kan er meer of minder begeleiding geboden worden bij de opmaak van een stappenplan.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Uitgronden • Vouw boven – vouw onder • Beitel-wissel beperking • Voorkomen valse kap • Links- en rechtshandig snijden. 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding. Bij symmetrisch werk niet op een plaats focussen, zelfde bewerking over het geheel uitvoeren
eenvoudige lijsten snijden.	HO 009 BC 38	Lijstvormen <ul style="list-style-type: none"> • Hol – bol 	Gebruik van controlemaal Schraapstaal zelf op vorm maken
eenvoudige lijsten afwerken.	HO 009 BC 39	<ul style="list-style-type: none"> • Ogief • Verstekken 	Vals verstek aanhalen.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Correct gebruik van schuurmiddel <ul style="list-style-type: none"> • Schuurrichting • Korrelgrootte Opzuivering valse kap	Schuurspons of matje naast schuurpapier. Valse kap vermijden.
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele controle • Relatie eindproduct opdracht 	Klassikale controle
juiste terminologie gebruiken.	HO 009 BC 42	Beitelnamen <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke beitel • Guts • Burijn 	Terminologie van de beitels kunnen streek-, taalgebonden. De nummers van de beitels zijn producent gebonden.

9.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
LEERGIERIGHEID	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
ACCURATESSE	Erop gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	SV02
PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22

10 MODULE: INITIATIE HOUTSNIJWERK: BOL SNIJWERK (M HO 043– 60 LESTIJDEN)

10.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module gaat de aandacht naar ruimtelijk snijwerk. Het snijden van bolle vormen wordt in deze module gerealiseerd, bijvoorbeeld een voluut.

10.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

10.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
houtsoorten herkennen.	HO 009 BC 01	Eigenschappen <ul style="list-style-type: none">• Ringporig• Verspreidporig• Duurzaamheid• Mechanische eigenschappen	Gebruik het houtvademeccum Spoor aan om verschillende houtsoorten uit te proberen. Het belang van het FSC-label aanbrengen bij de cursisten. Bespreek de aanleg van eigen houtvoorraad in functie geplande werken.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none"> • Knoopvrij hout • Indroogscheur vrij • Traag gegroeid hout • Bij voorkeur kwartiers hout (voor stabiliteit) 	Verder bouwen op vorige modules
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met draad • Tegen draad • Kopshout 	Vooral belangrijk bij hol snijwerk Voorbeelden 'diamanten' snijden, godroenen snijden, eenvoudig geometrisch ornament..
de verschillende beitelvormen herkennen.	HO 009 BC 07	Soorten snijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Patte beitel • Guts • Burijn 	Aanbrengen van lang gekropte en schuine beitel Afwerkingsstempels maken en gebruiken
de juiste beitel kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08	Beitelkeuze <ul style="list-style-type: none"> • Systematisch werken • Kiezen van een reeks beitels 	
beitels slijpen.	HO 009 BC 10	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Vlakke • Gutsen 	Cursisten wijzen op het belang van de scherppte van beitels i.f.v. veiligheid en efficiëntie. Scherppte van beitels demonstreren.
beitels wetten.	HO 009 BC 11	Profiel wetstenen	
beitels aanzetten.	HO 009 BC 12	Slijp- en wetmethodes	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
werkstukken op een correcte manier klemmen.	HO 009 BC 14	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Klemmen tussen de punten • Klemmen op mal • Klemmen met beeldhouwersschroef 	Bespreek ook alternatieve klemmethodes met de cursisten
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Handzaag • Spanklem • Hamer • Beitel • Aftekengereedschap 	Aandacht voor het opbergen en onderhoud van het gereedschap. Bissectrice of centerzoeker, metalen passer.
een werktekening aanbrengen.	HO 009 BC 22	Werktekening <ul style="list-style-type: none"> • Systematisch aanmaken van een snijmal • Diverse benaderingen: opdelen van de cirkel, 	Malmateriaal voorbeeld: lood, placemats, karton, ... Aanhaken van de verhoudingssystemen, bijv. de gulden snede
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen stappenplan • Opvolgen stappenplan 	In groep opstellen van stappenplan. Naar gelang de vorderingen van de cursist kan er meer of minder begeleiding geboden worden bij de opmaak van een stappenplan.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten • Ruimen • Opsnijden 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Uitgronden <ul style="list-style-type: none"> • Diep • Ondiep 	Gebruik van bovenfrees, aandacht voor de veiligheidsvoorschriften bij het gebruik van de bovenfrees.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Opzuiveren van het werkstuk met gepaste beitel • Valse kap vermijden 	Gebruik van de "skew" of schuine platte beitel
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Sterke en zwakke punten herkennen en benoemen 	
juiste terminologie gebruiken.	HO 009 BC 42	Terminologie bolsnijwerk	Balluster, patera, torsen, pommel ...

10.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
EEN WERKPLAN KUNNEN MAKEN	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22
VEILIGHEIDS- EN MILIEUBEWUSTZIJN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	SV30

11 MODULE: RELIËFSNIJDEN: BAS-RELIËF (M HO 044– 120 LESTIJDEN)

11.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module worden de opgedane competenties uit de vorige modules verder verdiept en toegepast op werkstukken met een groter reliëf. Er dient dan ook bijzondere aandacht te gaan naar het correct uitgronden van het werkstuk. De cursist zal eerst onder begeleiding bas-reliëf snijden en evolueren naar het zelfstandig snijden van een zelf gekozen bas-reliëf.

11.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Initiatie houtsnijwerk: vlak snijwerk en houtdraaien, Initiatie houtsnijwerk: snijden van lijstvormen, Initiatie houtsnijwerk symmetrisch snijwerk, Initiatie houtsnijwerk: bol snijwerk.

11.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetisch aspect• Technisch aspect	
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Relatie zaagwijze en drogen en vervormen Zaagwijze	Het verdient aanbeveling om visuele voorbeelden van

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Dosse • Kwartier • Half kwartier 	houtsoorten en zaagwijzen
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met draad • Tegen draad • Dwars over de draad 	Nerfrichting kiezen in functie van de bestemming en het eindresultaat.
de verschillende beitelvormen herkennen.	HO 009 BC 07	Beitelvormen in functie van: <ul style="list-style-type: none"> • Gronden • Onderkappen • Onderwerp 	Behandel bijvoorbeeld lepelbeitel en gekropte beitel.
de juiste beitel kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08		
de juiste klemsystemen voor een bepaald werkstuk selecteren.	HO 009 BC 13	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Bankschroef • Lijmknecht • Klemblokjes • ... 	Eventueel werkstuk verlijmen op drager vlak of hellend.
werkstukken op een correcte manier klemmen.	HO 009 BC 14		
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Handzaag • Spanklem • Hamer • Beitel • Aftekengereedschap • Schroevendraaier 	Aandacht voor gebruik en opbergen van het gereedschap.
machines gebruiken.	HO 009	Machines	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	BC 17	<ul style="list-style-type: none"> • Bovenfrees • Schuurmachine • Boor/schroefmachine • Vlakbank • Vandiktebank 	
een werktekening aanbrengen.	HO 009 BC 22	Werktekening <ul style="list-style-type: none"> • Carbon • Kalk • Potloden Hulpmiddelen	Voorbeelden van hulpmiddelen: tape, duimspijkers, lijm ... Ook aandacht besteden aan het aanpassen van het ontwerp met vrije hand (tekening).
een reliëf aan de hand van de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 23	Aanduiden van de dieptes	Bijv. arcering, kleurgebruik, nummering van niveaus
een aftekenmal maken.	HO 009 BC 26	Mallen <ul style="list-style-type: none"> • Uitsnijden van sjabloon • Traceren van sjabloon 	Gebruik van karton, triplex, micca ...
een mal optekenen.	HO 009 BC 27		
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Richtlijnen en procedures 	
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 33	Lijmtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Opdikken • Koud verlijmen 	
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Schraaptechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Schraapstaal 	Vlakke en ronde schraapstalen Beitels aanpassen naar vorm en

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Beitel 	afhankelijk van de noodzaak.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Vouw boven – vouw onder • Ruwen en vlak steken • Beitelcontrole en -stabiliteit 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding.
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Grondmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Ruw uitgutsen en afvlakken 	Voldoende aandacht voor veilig gebruik. Bijv. bovenfrees, grondschaaf ...
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Zuiver steken/snijden 	Belang van scherp snijgereedschap, snijpositie en snijrichting.
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele controle • Relatie eindproduct-opdracht 	Eventueel klassikaal bespreken van het resultaat.

11.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
EEN WERKPLAN KUNNEN MAKEN	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22
VEILIGHEIDS- EN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te	SV30

MILIEUBEWUSTZIJN	voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	
ZELFSTANDIGHEID	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32

12 MODULE: RELIËFSNIJDEN: MEUBELPANEEL (M HO 045– 120 LESTIJDEN)

12.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module worden de opgedane competenties uit de vorige modules verder verdiept. De cursist zal eerst onder begeleiding een meubelpaneel reliëfsnijden en evolueren naar het zelfstandig reliëfsnijden van een zelf gekozen meubelpaneel.

12.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Initiatie houtsnijwerk: vlak snijwerk en houtdraaien, Initiatie houtsnijwerk: snijden van lijstvormen, Initiatie houtsnijwerk symmetrisch snijwerk, Initiatie houtsnijwerk: bol snijwerk.

12.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetisch aspect• Technisch aspect	
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Relatie zaagwijze en drogen en vervormen Zaagwijze	Het verdient aanbeveling om visuele voorbeelden van

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Dosse • Kwartier • Half kwartier 	houtsoorten en zaagwijzen
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met draad • Tegen draad • Dwars over de draad 	Nerfrichting kiezen in functie van de bestemming en het eindresultaat.
de verschillende beitelvormen herkennen.	HO 009 BC 07	Beitelvormen in functie van: <ul style="list-style-type: none"> • Diepte • Stijlkenmerken • Vorm 	Specifiek voor paneelwerk zijn bijvoorbeeld: lepelbeitels, (omgekeerd) gekropte beitels en zeer smalle beitels.
de juiste beitel kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08		
een eigen beitelreeks samenstellen met prioriteiten.	HO 009 BC 09		
beitels slijpen.	HO 009 BC 10	Houtsnijbeitels <ul style="list-style-type: none"> • Rechte gutsen • Profiel wetstenen 	Cursisten wijzen op het belang van de scherppte van beitels i.f.v. veiligheid en efficiëntie. Scherppte van beitels demonstreren
beitels wetten.	HO 009 BC 11		
beitels aanzetten.	HO 009 BC 12		
de juiste klemsystemen voor een bepaald werkstuk selecteren.	HO 009 BC 13	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Bankschroef • Lijmknecht • Klemblokjes • ... 	Eventueel werkstuk verlijmen op drager, vlak of hellend.
werkstukken op een correcte manier klemmen.	HO 009 BC 14		
de juiste lijm kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 15	In functie van restauratie, nieuw werk, binnen of buiten, D-classificatie	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Beenderlijm • Witte houtlijm 	
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Handzaag • Spanklem • Hamer • Beitel • Aftekengereedschap • Schroevendraaier 	Aandacht voor gebruik en opbergen van het gereedschap.
machines gebruiken.	HO 009 BC 17	Machines <ul style="list-style-type: none"> • Bovenfrees • Schuurmachine • Boor/schroefmachine • Vlakbank • Vandiktebank 	Wijs de cursist op de gevaren van snijgereedschap.
een voorstelling maken van een werkstuk.	HO 009 BC 21	Schetsen van werkstuk, met gebruik van diverse gradaties van schaduw en arcering.	
een reliëf aan de hand van de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 23	Aanduiden van de dieptes en hoogtes.	Gebruik van karton, triplex, micca.
verhoudingen inschatten.	HO 009 BC 28	Moeilijke aspecten van 2D-ontwerp omzetten in 3D-vormgeving.	Bij voorkeur gebruik maken van plasticine.
boetseerwerk uitvoeren.	HO 009 BC 29		
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Volgorde <ul style="list-style-type: none"> • Contouren afbakenen 	Wijs erop dat bepaalde stappen in deze werkvolgorde, afhankelijk van het werkstuk, soms herhaald

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Gronden • Aanbrengen niveauverschillen • Aanbrengen ruime beweging • Afwerken vormgeving • Details aanbrengen 	moeten worden uitgevoerd.
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 33	Lijmtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Opdikken • Koud verlijmen 	
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Schraaptechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Schraapstaal • Beitel 	Wijs de cursisten op de mogelijkheid om kepernagels te slijpen tot kleine schrapers voor moeilijk bereikbare plaatsen.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Vouw boven – vouw onder • Ruwen en vlak steken • Beitelcontrole en -stabiliteit 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding.
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Grondmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Ruw uitgutsen en afvlakken • Bovenfrees • Grondfrees 	Voldoende aandacht voor veilig gebruik.
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Ontwerp en werkvolgorde voorstellen, uitvoeren	Het draaiwerk is facultatief afhankelijk van het ontwerp.
eenvoudige lijsten snijden.	HO 009 BC 38	Lijstvormen	Met aandacht voor het handmatig namaken van lijstwerk en het laten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
eenvoudige lijsten afwerken.	HO 009 BC 39	<ul style="list-style-type: none"> • Hol • Bol • Ojief 	aansluiten aan lijstwerk dat machinaal op meubels werd en wordt aangebracht..
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Zuiver steken/snijden 	Belang van scherp snijgereedschap, snijpositie en snijrichting.
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontroles <ul style="list-style-type: none"> • Visuele controle • Relatie eindproduct-opdracht 	Eventueel klassikaal bespreken van het resultaat.
bescherm- en eindafwerkingslagen toepassen.	HO 009 BC 45	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Boenwas • Olie (lijnolie, edele meubelolie, ...) • Politoer / vernis • ... 	Bij uitbreiding wijzen op mogelijkheden van polimentvergulden.
verschillende beits- en kleurtechnieken toepassen.	HO 009 BC 46		
verschillende afwerkingsmogelijkheden toepassen.	HO 009 BC 47		
een stuk inpakken voor transport.	HO 009 BC 48	Inpakmogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> • Beschermende folies / mousse • Beschermende vulmiddelen in verpakking • Beschermende harde binnenschaal • Verpakking in kartonnen of houten kisten 	Stel een aantal bedreigingen die het door de cursist verpakte werkstuk moet doorstaan, visueel voor.

12.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
---------------------------	---------------------	-------------

ACCURATESSE	Erop gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	SV02
EEN WERKPLAN KUNNEN MAKEN	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22

13 MODULE: STIJLSNIJDEN: FIGURATIEF (M HO 046– 120 LESTIJDEN)

13.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module maakt de cursist kennis met de belangrijkste stijlperiodes in de geschiedenis. Naast de typische kenmerken van iedere stijl dient er ook voldoende aandacht besteed te worden aan de typische (snij-)manipulaties en houtsoorten, toegepast per stijlperiode. Er wordt hier gefocust op de anatomie van mens en dier. De cursist moet het eigen werkstuk op basis van de stijlzuiverheid beoordelen. Er wordt gestreefd naar een hoge mate van stijlzuiverheid.

13.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Reliëfsnijden: bas-reliëf en Reliëfsnijden: meubelpaneel.

13.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetisch aspect• Technisch aspect	Duurzaamheidsklassen van hout bespreken.
kennis en inzicht in de houtkwaliteit toepassen.	HO 009 BC 03	Houtstructuur vezel <ul style="list-style-type: none">• Lange korte, hardheid	Juiste hout kiezen voor het te vervaardigen stuk eik, beuk...

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
diverse onvolmaaktheden van het hout herkennen.	HO 009 BC 04	Herkennen op fouten <ul style="list-style-type: none"> • Knoopvrij hout • Indroogscheur vrij • Traag gegroeid hout 	Wijzen op het omzetten van fouten in kwaliteiten bij het maken van abstracte vormen. Specifiek voor stijlsnijden is het belangrijk om met rechtdradig hout te werken.
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Relatie zaagwijze en drogen en vervormen Zaagwijze <ul style="list-style-type: none"> • Dosse • Kwartier • Half kwartier 	Het verdient aanbeveling om visuele voorbeelden van houtsoorten en zaagwijzen Het verschil tussen natuur gedroogd en kunstmatig gedroogd hout.
een eigen beitelreeks samenstellen met prioriteiten.	HO 009 BC 09	Beitelvormen in functie van: <ul style="list-style-type: none"> • Diepte • Stijlkenmerken • Vorm 	Specifiek voor paneelwerk zijn bijvoorbeeld: lepelbeitels, (omgekeerd) gekropte beitels en zeer smalle beitels.
de juiste lijm kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 15	Plaats en constructie <ul style="list-style-type: none"> • Binnen • Buiten • Kleur van de lijm 	D-classificatie van lijmsorten aanbrengen.
verschillende stijlen herkennen.	HO 009 BC 18	Stijlkenmerken <ul style="list-style-type: none"> • Gotiek • Art Nouveau • ... 	Belangrijk om cursisten één bepaalde al dan niet Europese voorkeurstijl te laten uitdiepen en documenten.
stijlkenmerken toepassen.	HO 009 BC 19	Werktekening	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
de uitvoeringstechnieken van een houtsculptuur door de eeuwen heen herkennen.	HO 009 BC 20	Uitvoeringstechnieken i.f.v. stijlkenmerken	
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32		
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Schraaptechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Schraapstaal • Beitel 	Vlakke en ronde schraapstalen Beitels aanpassen naar vorm en afhankelijk van de noodzaak.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Vouw boven – vouw onder • Ruwen en vlak steken • Beitelcontrole en -stabiliteit 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding.
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Grondmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Ruw uitgutsen en afvlakken 	Voldoende aandacht voor veilig gebruik. Bijv. bovenfrees, grondschaaf ...
een reliëf aan de hand van de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 23	Aanduiden van de dieptes en hoogtes.	Gebruik van karton, triplex, micca.
een stijlkundige correctie via de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 25	Werktekening Details verhoudingsgewijs tekenen op gemodelleerd werkstuk	Zie BC 18
verhoudingen inschatten.	HO 009 BC 28		
boetseerwerk uitvoeren.	HO 009 BC 29	Vorbereiding en kleiwerk maken <ul style="list-style-type: none"> • Anatomie van mens/ dier 	Demonstratie met houtjes en mirrette
een gietmal maken.	HO 009 BC 30	Maken van een mal	Demonstratie en uitleg werkvolgorde en gebruikte

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Juiste werkvolgorde • Maken van afgietmallen al dan niet in meerdere delen • Maken van steunmallen al dan niet in meerdere delen 	grondstoffen. Vooral het veilig en economisch gebruik ervan verdient aandacht. Gebruik van silicone, rubber
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 33	Lijmtechniek <ul style="list-style-type: none"> • Opdikken • Koudlijmen 	Bespreek de noodzaak van opruwtechnieken
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Ontwerp en werkvolgorde voorstellen, uitvoeren	Het draaiwerk is facultatief afhankelijk van het ontwerp.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Snijden, schuren en schrapen • Texturen aanbrengen 	Demonstratie. Gebruik van nagels, stempels ...
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele/ anatomie 	Bespreking individueel en klassikaal
juiste terminologie gebruiken.	HO 009 BC 42	Terminologie <ul style="list-style-type: none"> • Mythologische figuren 	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • Grotessen • Saters • Wildemannen • Kariatiden • Atlanten
bescherm- en eindafwerkingslagen toepassen.	HO 009 BC 45	Verschillende technieken voorstellen	Voorstel en demonstratie
verschillende beits- en kleurtechnieken toepassen.	HO 009 BC 46		Oliën, natuur/synthetisch

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
verschillende afwerkingsmogelijkheden toepassen.	HO 009 BC 47		Was, diverse kleuren Verf, water gedragen/.... Beitsen

13.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07
CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV32
ZIN VOOR ESTHETIEK	Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.	SV36

14 MODULE: STIJLSNIJDEN: MEUBELPANEEL (M HO 047– 120 LESTIJDEN)

14.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module maakt de cursist kennis met de meest voorkomende meubelstijlen. Naast de typische kenmerken van iedere stijl dient er ook voldoende aandacht besteed te worden aan de typische (snij-)manipulaties en houtsoorten, toegepast in de verschillende meubelstijlen. De klemtoon ligt op de kennis en de uitvoering van stijlgebonden ornamenten. De cursist moet het eigen werkstuk op basis van de stijlzuiverheid beoordelen. Er wordt gestreefd naar een hoge mate van stijlzuiverheid.

14.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Reliëfsnijden: bas-reliëf en Reliëfsnijden: meubelpaneel.

14.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Houtkeuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetisch aspect• Technisch aspect	Duurzaamheidsklassen van hout bespreken.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
kennis en inzicht in de houtkwaliteit toepassen.	HO 009 BC 03	Houtstructuur vezel <ul style="list-style-type: none"> • Lange korte, hardheid 	Juiste hout kiezen voor het te vervaardigen stuk eik, beuk...
diverse onvolmaaktheden van het hout herkennen.	HO 009 BC 04	Herkennen van fouten en uitsmetten van kwalitatief hout <ul style="list-style-type: none"> • Knoopvrij hout • Indroogscheur vrij • Traag gegroeid hout 	Specifiek voor stijlsnijden is het belangrijk om met rechtdradig kwartiergezaagd hout te werken.
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Relatie zaagwijze en drogen en vervormen Zaagwijze <ul style="list-style-type: none"> • Dosse • Kwartier • Half kwartier 	Het verdient aanbeveling om visuele voorbeelden van houtsoorten en zaagwijzen Het verschil tussen natuur gedroogd en kunstmatig gedroogd hout.
een eigen beitelreeks samenstellen met prioriteiten.	HO 009 BC 09	Beitelvormen in functie van: <ul style="list-style-type: none"> • Diepte • Stijlkenmerken • Vorm 	Specifiek voor paneelwerk zijn bijvoorbeeld: (omgekeerd) gekropte beitels en zeer smalle beitels.
de juiste lijm kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 15	Plaats en constructie <ul style="list-style-type: none"> • Binnen • Buiten • Kleur van de lijm 	D-classificatie van lijmsoorten aanbrenge.
verschillende stijlen herkennen.	HO 009 BC 18	Stijlkenmerken <ul style="list-style-type: none"> • Romaanse • Renaissance • Barok 	Belangrijk om cursisten één bepaalde al dan niet Europese voorkeurstijl te laten uitdiepen en documenten.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Lodewijkstijlen • ... 	
stijlkenmerken toepassen.	HO 009 BC 19	Werktekening Uitvoeringstechnieken i.f.v. stijlkenmerken	
de uitvoeringstechnieken van een houtsculptuur door de eeuwen heen herkennen.	HO 009 BC 20		
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32		
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Schraaptechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Schraapstaal • Beitel 	Vlakke en ronde schraapstalen Beitels aanpassen naar vorm en afhankelijk van de noodzaak.
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten, inkappen • Vouw boven – vouw onder • Ruwen en vlak steken • Beitelcontrole en -stabiliteit 	Aandacht voor ergonomie en snijhouding.
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Grondmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Ruw uitgutsen en afvlakken • Grondschaaf 	Voldoende aandacht voor veilig gebruik. Bijv. bovenfrees, grondschaaf ...
een reliëf aan de hand van de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 23	Aanduiden van de dieptes en hoogtes.	Gebruik van karton, triplex, micca, kalkpapier (gebruik voor spiegelen), doorslagpapier
een stijlkundige correctie via de werktekening op het werkstuk aanbrengen.	HO 009 BC 25	Werktekening Details verhoudingsgewijs tekenen op	Zie BC 18 Met correcties wordt het

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
verhoudingen inschatten.	HO 009 BC 28	gemodelleerd werkstuk	aanbrengen van details bedoeld.
boetseerwerk uitvoeren.	HO 009 BC 29	Moeilijke aspecten van 2D-ontwerp omzetten in 3D-vormgeving.	Bij voorkeur gebruik maken van plasticine.
een gietmal maken.	HO 009 BC 30	Maken van een mal <ul style="list-style-type: none"> • Juiste werkvolgorde • Maken van afgietmallen al dan niet in meerdere delen • Maken van steunmallen al dan niet in meerdere delen 	Demonstratie en uitleg werkvolgorde en gebruikte grondstoffen. Vooral het veilig en economisch gebruik ervan verdient aandacht. Gebruik van silicone, rubber
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 33	Lijmtechniek <ul style="list-style-type: none"> • Koudlijmen • Paneelklemmen 	Bespreek de noodzaak van vlak verlijmen
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Ontwerp en werkvolgorde voorstellen, uitvoeren	Het draaiwerk is facultatief afhankelijk van het ontwerp.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Snijden, schuren en schrapen • Texturen aanbrengen 	Demonstratie. Gebruik van nagels, stempels ...
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Stijlzuiverheid • Maatvastheid 	Bespreking individueel en klassikaal
juiste terminologie gebruiken.	HO 009 BC 42	Terminologie <ul style="list-style-type: none"> • Ornamenten 	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • Voluten • Acanthus • Rocailles

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
			<ul style="list-style-type: none"> • Loofwerk • Maaswerk • ...
bescherm- en eindafwerkingslagen toepassen.	HO 009 BC 45	Verschillende technieken voorstellen	Voorstel en demonstratie
verschillende beits- en kleurtechnieken toepassen.	HO 009 BC 46		Oliën, natuur/synthetisch Was, diverse kleuren
verschillende afwerkingsmogelijkheden toepassen.	HO 009 BC 47		Verf, water gedragen/.... Beitsen

14.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
ACCURATESSE	Erop gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	SV02
LEERGIERIGHEID	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
VERANTWOORDELIJKHEIDSZIN	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31
ZIN VOOR SAMENWERKING	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

15 MODULE: BEELDSNIJDEN: FIGURATIEF (M HO 048 – 120 LESTIJDEN)

15.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module krijgt de cursist inzicht in het snijden van ruimtelijk werk (3D). De cursist maakt kennis met de anatomie van mens en dier om beelden te realiseren in alle gangbare stijlen. Naast het boetseren komt ook het samenstellen van hout en de juiste lijmkeuze aan bod. Vooral kopieën maken is in deze module van toepassing. Na deze module beheerst de cursist het modeltekenen, boetseren, mallen maken en afgieten van kleiwerk in 3D. Hij beheerst de technieken om texturen aan te brengen. Hij kent de technieken om modellen te vergroten en te verkleinen. Hij kan dynamiek, dramatiek en spanning in zijn werken aanbrengen, gelaatsuitdrukkingen en gemoedstoestanden in beeld omzetten. De afwerking is ook van groot belang: juiste snijrichting, het beitsen of kleuren van de vorm (beeld).

15.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Stijlsnijden: figuratief en Stijlsnijden: meubelpaneel.

15.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module. Aandacht voor veiligheid en PBM's
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Hout keuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetische en samenstelling (structuur)	Duurzaamheidsklassen i.f.v. binnen of buitengebruik

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
kennis en inzicht in de houtkwaliteit toepassen.	HO 009 BC 03	Houtstructuur vezel <ul style="list-style-type: none"> • Lange korte, hardheid 	Juiste hout kiezen voor het te vervaardigen stuk eik,beuk...
diverse onvolmaaktheden van het hout herkennen.	HO 009 BC 04	Herkennen op fouten <ul style="list-style-type: none"> • Noesten • Barsten 	Wijzen op het wegwerken van fouten.
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Kunstmatig en natuur gedroogd hout	Bij constructies die verlijmd worden droog hout gebruiken
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met- en tegendraad • Dwars op de vezel snijden 	
de juiste beitels kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08	Vlakke, gebogen of gekropte beitels	Demonstratie en voorstellen
de juiste klemmethodes voor een bepaald werkstuk selecteren.	HO 009 BC 13	Klemmethoden <ul style="list-style-type: none"> • Pin met schroef • Bankschroef 	In functie van de veiligheid moet, bij grote houtafnames, gewezen worden op de grote druk die op het werkstuk uitgeoefend wordt.
de juiste lijm kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 15	Plaats en constructie <ul style="list-style-type: none"> • Binnen • Buiten • Kleur van de lijm 	D-classificatie van lijmsoorten aanbrengen.
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Beitels <ul style="list-style-type: none"> ○ Vlakke, gekropte, gebogen • Schaaf 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Zaag • Raspen • Vijlen • 	
machines gebruiken.	HO 009 BC 17	Machines <ul style="list-style-type: none"> • Boormachine • Schuurmachine • Lintzaag • Vlakbank • Vandiktebank 	Demonstratie van alle machines en toebehoren. Ook wijzen op diverse 'powercarving tools' als Arbortech, Dremel, Proxon, ... Kettingzaag en slijpschijf demonstreren.
zelfstandig een werkstuk ontwerpen.	HO 009 BC 24	Voorbereiding en kleiwerk maken <ul style="list-style-type: none"> • Verhoudingen van mens/ dier • Gelaat karakter 	Demonstratie met houtjes en mirrette
verhoudingen inschatten.	HO 009 BC 28		
boetseerwerk uitvoeren.	HO 009 BC 29		
een gietmal maken.	HO 009 BC 30	Maken van een mal <ul style="list-style-type: none"> • Juiste werkvolgorde • Maken van afgietmallen al dan niet in meerdere delen • Maken van steunmallen al dan niet in meerdere delen • Gietmal gebruiken om een positief te gieten 	Demonstratie en uitleg werkvolgorde en gebruikte grondstoffen. Vooral het veilig en economisch gebruik ervan verdient aandacht. Gebruik van silicone, rubber
een positief model maken.	HO 009 BC 31		
de juiste werkvolgorde toepassen	HO 009	Werkvolgorde	Wijs erop dat bepaalde stappen in

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	BC 32	<ul style="list-style-type: none"> • Contouren afbakenen • Gronden • Aanbrengen niveauverschillen • Aanbrengen ruime beweging • Afwerken vormgeving • Details aanbrengen 	deze werkvolgorde, afhankelijk van het werkstuk, soms herhaald of niet moeten worden uitgevoerd.
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 33	Lijmtechniek <ul style="list-style-type: none"> • Opdikken • Koudlijmen 	Bespreek de noodzaak van opruwtechnieken
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Vezelrichting <ul style="list-style-type: none"> • Diverse schraapstaalvormen • Beitelvormen 	Hoe maken van een schraapstaal
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Vezelrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met en dwars over de vezel snijden 	Demonstratie
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Uitgronden <ul style="list-style-type: none"> • Zaag • Raspen • Boren • ... 	Met uitgronden bedoelen we hier het weghalen van materiaal. Zie BC 17
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Ontwerp en werkvolgorde voorstellen, uitvoeren	Het draaiwerk is facultatief afhankelijk van het ontwerp.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Snijden, schuren en schrapen • Texturen aanbrengen 	Demonstratie. Gebruik van nagels, stempels ...

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele/ anatomie 	Bespreking individueel en klassikaal
bescherm- en eindafwerkingslagen toepassen.	HO 009 BC 45	Verschillende technieken voorstellen	Voorstel en demonstratie
verschillende beits- en kleurtechnieken toepassen.	HO 009 BC 46		Oliën, natuur/syntetisch Was, diverse kleuren
verschillende afwerkingsmogelijkheden toepassen.	HO 009 BC 47		Verf, water gedragen/.... Beitsen
een stuk inpakken voor transport.	HO 009 BC 48	Inpakmogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> • Beschermende folies / mousse • Verpakking in kartonnen of houten kisten 	Stel een aantal bedreigingen die het door de cursist verpakte werkstuk moet doorstaan, visueel voor. Beschermende vulmiddelen in verpakking Beschermende harde binnenschaal

15.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
BESLISSINGSVERMOGEN	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	SV04
CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07
ZIN VOOR ESTHETIEK	Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.	SV36

16 MODULE: BEELDSNIJDEN: ABSTRACT (M HO 049– 120 LESTIJDEN)

16.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module krijgt de cursist inzicht in het snijden van ruimtelijk werk (3D). Het boetseren, het samenstellen van hout en de juiste lijmkeuze komen hier aan bod. De cursist bekwaamt zich in het snijden van abstracte beelden en zal ook het ontwerp van het werkstuk voor zijn rekening nemen. De afwerking is ook van groot belang: juiste snijrichting, het beitsen of kleuren van de vorm (beeld). Het afgieten van kleiwerk in 3D is tevens van toepassing.

16.2 BEGINSITUATIE

De cursist heeft de basiscompetenties verworven van de modules Stijlsnijden: figuratief en Stijlsnijden: meubelpaneel.

16.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
elementaire veiligheids- en hygiënische voorschriften m.b.t. grondstoffen, gereedschappen en machines toepassen.	HO 009 BC 43	Veiligheid <ul style="list-style-type: none">• Werkplekinrichting• Persoonlijke veiligheid• Collectieve veiligheid• Werkplaatsreglement Ergonomie <ul style="list-style-type: none">• Werkruimte• Werkhoogte	Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden komen steeds aan bod doorheen de hele module. Aandacht voor veiligheid en PBM's.
persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken.	HO 009 BC 44		
de juiste houtsoort in functie van het te vervaardigen werkstuk kiezen.	HO 009 BC 02	Hout keuze <ul style="list-style-type: none">• Esthetische aspecten• Samenstelling hout (structuur)	Illustreren van foute en juiste houtsoorten voor bepaalde voorbeeldopdrachten. Bvb. een houtsoort met een sterk lijnenspel (vb. zebrano) die de aandacht van abstracte vormen weg neemt.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
			Duurzaamheidsklassen i.f.v. binnen of buitengebruik
kennis en inzicht in de houtkwaliteit toepassen.	HO 009 BC 03	Houtstructuur vezel <ul style="list-style-type: none"> • Lange • Korte • Hardheid 	Het juiste hout kiezen voor het te vervaardigen stuk eik, beuk ...
diverse onvolmaaktheden van het hout herkennen.	HO 009 BC 04	Herkennen op fouten <ul style="list-style-type: none"> • Knoopvrij hout • Indroogscheur vrij • Traag gegroeid hout 	Wijzen op het omzetten van fouten in kwaliteiten bij het maken van abstracte vormen.
de relatie tussen drogen en vervormen van hout begrijpen.	HO 009 BC 05	Kunstmatig en natuur gedroogd hout	Werken met nat hout is niet uitgesloten, desgevallend systematiek bespreken om met nat hout te werken. Stoombuigen
het belang van de nerfrichting van het werkstuk correct inschatten.	HO 009 BC 06	Nerfrichting <ul style="list-style-type: none"> • Met- en tegendraad in 3D 	
de juiste beitel kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 08	Gebruik van grote gutsen <ul style="list-style-type: none"> • Diepe ruwgutsen • Vlakke afwerk-gutsen 	Individuele feedback Demonstratie en voorstellen
de juiste klemsystemen voor een bepaald werkstuk selecteren.	HO 009 BC 13	Klemmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Beeldhouwschroef • Bankschroef 	In functie van de veiligheid moet, bij grote houtafnames, gewezen worden op de grote druk die op het werkstuk uitgeoefend wordt.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
		<ul style="list-style-type: none"> • Lijmklemmen • Klemmallen 	
de juiste lijm kiezen voor een bepaald werk.	HO 009 BC 15	Plaats en constructie <ul style="list-style-type: none"> • Binnen • Buiten • Kleur van de lijm 	D-classificatie van lijmsoorten aanbrengen.
handgereedschappen gebruiken.	HO 009 BC 16	Handgereedschappen <ul style="list-style-type: none"> • Beitels <ul style="list-style-type: none"> ○ Vlakke, ○ Gekropte, ○ Gebogen • Zaag • Raspen en vijlen • Slagstempels 	Spookschaaf, trekmes, bijl, dissel, trek gutsen
machines gebruiken.	HO 009 BC 17	Machines <ul style="list-style-type: none"> • Boormachine • Schuurmachine 	Demonstratie van alle machines en toebehoren. Ook wijzen op diverse 'powercarving tools' als Arbortech, Dremel, Proxon, ... Kettingzaag en slijpschijf demonstreren.
zelfstandig een werkstuk ontwerpen.	HO 009 BC 24	Ontwerpen <ul style="list-style-type: none"> • Schets maken met potlood en papier • Voor-, achter-, en bovenaanzichten • Omtreklijnen bepalen voor verschillende 	Laat de cursist na elke snijhandeling de schetslijn opnieuw aanbrengen of vervolledigen.
verhoudingen inschatten.	HO 009 BC 28		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
		doorsneden	
boetseerwerk uitvoeren.	HO 009 BC 29	Het ontworpen werkstuk schetsmatig in 3D uitvoeren.	Bij voorkeur gebruik van plasticine of plastiline om de hoofdvormen en ruime beweging te boetsen. Belet de cursist zichzelf in deze fase te verliezen in het aanbrengen van details.
een gietmal maken.	HO 009 BC 30	Maken van een mal <ul style="list-style-type: none"> • Maken van afgietmallen al dan niet in meerdere delen • Maken van steunmallen al dan niet in meerdere delen 	Demonstratie en uitleg werkvolgorde en gebruikte grondstoffen. Vooral het veilig en economisch gebruik ervan verdient aandacht. Gebruik van silicone, rubber
een positief model maken.	HO 009 BC 31	Een positief maken <ul style="list-style-type: none"> • De gemaakte gietmal gebruiken om een afgietsel te maken 	Demonstreren aan de hand van kleine voorbeeldmal. Werken met een volkern of hol afgietsel.
de juiste werkvolgorde toepassen.	HO 009 BC 32	Werkvolgorde <ul style="list-style-type: none"> • Contouren afbakenen • Gronden • Aanbrengen niveauverschillen • Aanbrengen ruime beweging • Afwerken vormgeving • Details aanbrengen 	Wijs erop dat bepaalde stappen in deze werkvolgorde, afhankelijk van het werkstuk, soms herhaald of niet moeten worden uitgevoerd.
diverse lijmtechnieken uitvoeren.	HO 009	Lijmtechnieken	Bespreek het nut van

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	BC 33	<ul style="list-style-type: none"> • Opdikken • Koudlijmen 	opruwtechnieken.
schraaptechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 34	Schrapen <ul style="list-style-type: none"> • Diverse schraapstaalvormen gebruiken • Met draad of bewust tegendraad schrapen 	Demonstreren van zetten van een schraapstaal en wijzen op de mogelijkheid tot het maken van schraapgereedschap van zaaglinten, nagels, ... Eventueel beitels slijpen overeenkomstig benodigde vormen
snijtechnieken uitvoeren.	HO 009 BC 35	Snijtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • Met- en tegendraad snijden • Inzagen en klieven 	Demonstreer vooral zagen en klieven. Klieven van bolle volumes kan aan bod komen.
verschillende methoden om uit te gronden toepassen.	HO 009 BC 36	Grondmethodes <ul style="list-style-type: none"> • Ruw uitgutsen en afvlakken 	Aandacht voor veilig gebruik. Bovenfrees en grondfrees
draaiwerk uitvoeren.	HO 009 BC 37	Draaiwerk <ul style="list-style-type: none"> • Beperkend tot abstracte vormen 	Het draaiwerk is facultatief afhankelijk van het ontwerp.
een werkstuk zuiver afwerken.	HO 009 BC 40	Oppervlakte afwerken <ul style="list-style-type: none"> • Zuiver snijden en steken • Schuren • Schrapen 	Enkele voorbeelden tonen van een eenvoudige vorm die op diverse manieren is afgewerkt. Slagstempels, Textuur aanbrengen, Branden, Pyrographie, Polieren eventueel

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
			toepassen afhankelijk van het ontwerp
de kwaliteit van het eigen werk beoordelen.	HO 009 BC 41	Kwaliteitscontrole <ul style="list-style-type: none"> • Visuele controle • Relatie eindproduct-opdracht/ontwerp 	Eventueel klassikaal bespreken van het resultaat.
bescherm- en eindafwerkingslagen toepassen.	HO 009 BC 45	Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • Boenwas • Olie (lijnolie, edele meubelolie, ...) • Vernis 	Bij uitbreiding wijzen op mogelijkheden van polimentvergulden. Politoeren kan ook aan bod komen als afwerkingsmogelijkheid.
verschillende beits- en kleurtechnieken toepassen.	HO 009 BC 46		
verschillende afwerkingsmogelijkheden toepassen.	HO 009 BC 47		
een stuk inpakken voor transport.	HO 009 BC 48	Inpakmogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> • Beschermende folies / mousse • Verpakking in kartonnen of houten kisten 	Stel een aantal bedreigingen die het door de cursist verpakte werkstuk moet doorstaan, visueel voor. Beschermende vulmiddelen in verpakking Beschermende harde binnenschaal

16.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
CONTACTVAARDIGHEID	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07

ZELFSTANDIGHEID	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32
-----------------	---	------

17 BIBLIOGRAFIE

17.1 BOEKEN EN NASLAGWERKEN

- BAKER, A., *Calligraphers Alphabet*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-21045-6
- BAXANDALL, M., *The Limewood Sculptors of Renaissance Germany*, Yale University, ISBN 0300028296
- BELANGER GRAFTON, C., *Banners, Ribbons and Scrolls*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-24443-1
- BELANGER GRAFTON, C., *Victorian Pictorial Borders*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-24693-0
- BUTZ RICHARD, *How to Carve Wood*, Taunton Press Inc., ISBN 0918804205
- CHAPUIS, J., *Tilman Riemenschneider : Master Sculptor of the Late Middle Ages*, National Gallery of London, ISBN 0300081626
- CHAZOT, PH., *Model boetseren*, ISBN 978 90 5877 758 4
- CHEVALIER, J., *La sculpture sur bois*
- CHIPPENDALE, TH., *The Gentlemens and Cabinetmakers Directory*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-21601-2
- CIRKER H. EN B., *Monograms & Alphabetic Devices*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-22330-2
- COLLING, *Medieval Decorative Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-28740-8
- CRAVENEY, C., *Houtsnijden*, uitgeverij Cantecleer, ISBN 90213 1415 0
- DE BOODT/SCHAFFER, *Vlaamse Retabels*, Davidsfonds, ISBN 978-90-5826-485-5
- DENNING, A., *Houtsnijtechnieken*, ISBN: 978 90 5764 954 7
- ESTERLY, D., *Grinling Gibbons and the Art of Carving*, V&A Publications, ISBN 1851772553
- GEERINCKX, R., *Schrijfwerk*, Lannoo, ISBN 90-209-1215-1
- GEISLER – MORODER, *Carving the head*, (Austrian woodcarving school), ISBN 1 56523 302 6
- GRIESBACK, C.B., *Historic Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-23215-3
- HANNA, J.S., *The Shipcarvers Handbook*, Wooden Boat Publications, ISBN 0937822140
- HASLUCK, P. N., *Manual of Traditional Wood Carving*; uitgeverij Dover Publications
- HASLUCK, P.N., *Manual Of Traditional Woodcarving*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-23489-4
- HCTO, *Looftout herkennen*, ISBN: 978 90 125 8264 3
- HEIDELOFF, *Medieval Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-28578-2
- HORNING, C. P., *American Eagle In Art & Design*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-23604-8
- KLIMSCH, K., *Florid Victorian Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-23490-8
- KMKG, *Beeldhouwkunst van de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsdom Luik*, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis Brussel.
- MEYER, F.S., *Handbook Of Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-20302-6.
- NORBURY, I., *Carving classic female faces*, ISBN 1 56523 220 8
- NORBURY, I., *Carving facial expressions*, ISBN 0 85442 067
- NORBURY, I., *Fundamentals of figure carving*, ISBN 0 85442 059 2
- NORBURY, I., *Relief carving and lettering*, ISBN 0 85442 035 5
- NORBURY, I., *Techniques of creative word carving* ISBN 0 85442 050 9
- ONIAN, D., *Carving the human figure*, ISBN 1 86108 179 0

PUGIN, A. CH., *Pugin's Gothic Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-25500-X

PYE, C., *Wood carving, projects and techniques*, ISBN 978 1 86108 507 8

PYE, C., *Elements of Woodcarving*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861081081

PYE, C., *Lettercarving in Wood*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861080433

PYE, C., *Relief Carving in Wood*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861080964

PYE, C., *Woodcarving : Tools and Equipment Vol I*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861082010

PYE, C., *Woodcarving : Tools and Equipment Vol II*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861082029

SPELTZ, A., *Ornamenten*; uitgeverij Gaade ISBN 906017 931 5

SPELTZ, A., *The Styles Of Ornament*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-20557-6

SYRACUSE ORNAMENTAL CO, *Ornamental Borders, Scrolls and Cartouches In Historic Decorative Styles*, Dover Publication, Inc., ISBN 0-486-25489-5

TRACEY, Ch., *Continental Church Furniture in England*, Antique Collectors' Club Ltd., ISBN 185149376X

WILBUR, F., *Carving Architectural Detail in Wood*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861081588

WILBUR, F., *Carving Classical Styles in Wood*, Guild of Master Craftsman Publications Ltd., ISBN 1861083637

WHEELER, W. & HAYWARD, C. H., *The Beginners Guide To Woodcarving*, Sterling Publishing Co, ISBN 0-8069-8790-1

17.2 WEBSITES EN NUTTIGE ADRESSEN

17.2.1 HOUTSNIJDEN

<http://geertwoussen.weebly.com/index.html>

<http://www.kriswaelput.be/>

<http://ignaceparmentier.blogspot.be/>

<http://www.degroeneman.be/>

<http://cvoblog.be/houtsnijden/>

<http://www.annastringer.nl>

<http://www.chrispye-woodcarving.com>

<http://www.klitsas.com>

http://esea-avignon.com/oeuvre.php?type_oeuvre=sculpture

<http://www.frederickwilbur-woodcarver.com/>

<http://www.mastercarvers.co.uk/>

<http://www.liedmeier.nl/>

<http://www.iannorbury.com/>

<http://www.dickonianssculptor.co.uk/>

<http://www.sculpturen.eigenstart.nl/>

<http://www.houtenbeelden.nl/>

<http://www.vanoverschelde-kunstatelier.be/NL/index.html>

<http://www.houtsnijden.eu/index.htm>

17.2.2 GEREEDSCHAPPEN

www.feinwerkzeuge.de

<http://americanwoodworker.com/default.aspx>

<http://www.baptist.nl/>

<http://benchmark.20m.com/index.html>

<http://www.fine-tools.com/>

<http://www.getwoodworking.com/>

<http://www.johnlloydfinefurniture.co.uk/default.asp>

<http://www.thedustydeveloper.com/>

<http://www.toolchest-site.com/>

<http://www.woodworkersjournal.com/Main/Home.aspx>

<http://woodgears.ca/>

<http://www.woodworkweb.com/>

http://absolutelyfreeplans.com/WORKSHOP%20PROJECTS/workshop_projects.htm

<http://www.woodworkersworkshop.com/resources/index.php?cat=480&page=1&topic=woodworking>

<http://www.dreamgarage.com/workshops/featured/dream-shop-in-the-woods>

<http://www.wkfinetools.com/index.asp>

<http://www.liogier-france.fr/?lang=en>

<http://www.forge-de-saint-juery.com/>

http://www.willyvanhoutte.be/en/catalog/show_cat/1683

<http://www.bordet.fr/index.cfm>

<http://www.gaignard-millon.com/>

<http://www.rutlands.co.uk/>

<http://www.fine-boxes.com/>

<http://www.brimarc.com/index>

<http://www.arbortech.com.au/view/woodworking/>

<http://www.thewoodwhisperer.com/>
<http://www.shopnotes.com/>
<http://www.finewoodworking.com/>
<http://www.cn-woodworking.com/>
<http://www.popularwoodworking.com/>
<http://www.highlandwoodworking.com/>
<http://www.youtube.com/watch?v=u7ziwulpnVY>
<http://www.veritastools.com/Home.aspx>
<http://www.leevalley.com/>
<http://www.lie-nielsen.com/>
http://www.flinn-garlick-saws.co.uk/acatalog/Pax_Range.html
<http://www.starrett.com/>
<http://www.incra.com/>
<http://www.woodpeck.com/>
<http://www.bridgecitytools.com/>
<http://www.coticule.be/>
<http://www.nortonstones.com/>